

Forbundethed.

Socialpædagog Toke Agerschou.

De fleste klub- og ungdomsskolefolk kender situationen. Vi har sat en aktivitet op med alt, hvad vi kunne præstere – men ingen eller få kom. Vi tror, det er løgn. Vi har rykket os selv og hinanden i håret for at finde svar på hvorfor? De havde jo tilmeldt sig. De blev væk, selv om vi havde krævet forudbetaling? Hvad sker der?

Svaret bliver måske andre og anderledes tilbud i håb om, at de unge så bider på. Alvorligt er det også, at klub- og ungdomsskolevirksomheden kommer under pres på sin legitimitet med få deltagende unge. Venerationen for arbejdet med de unge kommer ind i et tomrum. Opfyldelse af vores formål er diskutabel. Mere eller mindre gode (bort)forklaringer står i kø indadtil, udadtil og opadtil. Lidt markant fortalt – men noget er der vel om det?

Er der tilgange, som hjælpe os med at forstå, hvad der er på spil og give os ny luft sammen med og for de unge? Og måske give mulighed for en bedre analyse, når tingene faktisk lykkes. Jeg vil tage fat i et par stykker, som har vist sig at være frugtbare.

Valg.

Lad mig tage starte med et billede: Bilka. Vi kigger i deres farverige katalog – analogt eller online - med masser af tilbud. Der er meget, vi kunne tænke os, mens vi bladrer det igennem. Vi lader meget blot passere. Det kunne da være rart at få, men så vigtigt er det heller ikke. Imellem alt det andet, falder vi over netop dén telefon, vi længe har længedes efter. Jeps. Vi farer af sted. Køber den. Og bruger timer på at sætte den op og finde rundt i alle de finurligheder, den indeholder, herunder et vildt godt kamera. Det var sådan set den egentlige årsag til at bruge så mange penge på den. En telefon havde vi jo i forvejen...

Slår vi over i fritids- og ungdomsskolen har vi en mængde tilbud, som vi regner med, kan ramme ind i de unges valg for brug af deres fritid. Sammen med gode folk i Silkeborg Ungdomsskole har jeg set på en anden tilgang end at håbe, at de unge bider på. Her er lidt af det, vi forsøger os med.

En bestemt slags samtale.

Omdrejningspunktet er samtaler, der kan organiseres i ro og nærvær eller som blot finder sted under eftermiddagsmaden, når der spilles brætspil etc. Vi skal fange og få sat ord på de unges optagetheder. Optagetheder kan benævnes med forskellige ord med forskellige farver og kraft: Hvad er de unge fascineret af, "hooked" på, har passion eller veneration for, nysgerrige på, forbundet med? Hvad giver ild i øjnene? Hvor er tændsatsen? Det er ikke blot, hvad de kunne tænke sig, men hvad de vil gå gennem ild og vand for at komme tættere på eller deltage i? Samtidigt er de ved at se livets muligheder, og samtalen via os kan åbne op for yderligere perspektiver på vejen til, at de bliver dannet og danner sig selv.

Et andet element, som samtalen skal give os, er information om de unges faktisk, realiserede tidstruktur på en uge. En tidsstruktur vil både indeholde pligter og valg. Det vil give os vigtig viden om de unges nødvendige eller frivillige prioriteringer og en indgang til, om der kan skrues på noget, og om og hvordan, der kan blive plads og rum til at dyrke deres passion.

Det tredje valggrundlag for de unges reale prioriteringer, har ikke nødvendigvis noget som helst med selve aktiviteten at gøre... Fra 10-11-årsalderen er det livet og aktiviteten i kammeratskabsgruppen, som dominerer, og det i en grad, at de vil have en tendens til at tilsidesætte deres egen passion, hvis den ikke har status i den gruppe, de gerne vil tilhøre eller tilhører. Den unges psykiske velbefindende er i voldsom grad afhængig af de andres - de toneangivendes - bedømmelse. Op mod ungdomsalderen skal de i stigende grad – med hjælp fra os – søge ind i og finde deres plads i grupper, som de deler passion med. Her tegner der sig en dobbeltvalgforudsætning: både kammeratfællesskabet og interesse/passion som bærende for valg.

Referencegruppespørgsmålet.

Denne kraft, som kammeratskabsgruppen besidder, vil jeg lige dvæle ved at lancere referencegruppe eller referenceperson som analyse element.

Referencegruppespørgsmålet belyser kraften af behovet for samhørighed med og afhængighed af et fællesskab. Det er både i konkret og i overført betydning f.eks. at du abstrakt tænker på, hvordan en anden for dig betydningsfuld person vil bedømme en handling, inden du foretager den. Du kalkulerer inde i hovedet: Hvad vil kæresten sige til det? Eller din mor? Begrebet referencegruppe kan forstås som lidt i familie med lemmingeffekten eller loyalitet overfor familien, slægten eller stammen.

Hvad ligger der så i det?

Referencespørgsmålet deler sig i 3 elementer, som det enkelte menneske konstant bevidst og ubevidst overvejer før sin handlen i relation til personer og fællesskaber.

1. Individets egen bedømmelse af handlingen.
2. Individets forventede bedømmelse af handlingen fra fællesskabet/gruppen.
3. Fællesskabets/gruppens betydning – følelsesmæssige tilknytning eller afhængighed - for individet.

Nu bliver det spændende. Det kan nemlig forklare, hvorfor et individ tilsyneladende handler imod egne interesser og mod bedre vidende, fordi i den sidste ende vægter punkt 2+3 højere end punkt 1.

Hvis vi samtidigt leger selv og sammen med de unge med at skalere forskellige fællesskabers tyngde og dybde på en skala mellem 0-5. Det giver mulighed for at drøfte mellem hinanden, hvilke valg, man foretager – og dermed hvorfor.

Det er vældige kræfter, der er på spil. Referencegruppetilgangen belyser også, hvorfor du kan blive enig og aftale noget med en ung i enrum, og lige bagefter gør den unge noget helt andet, når kammeratskabsgruppen står der. Du er nemlig ikke en afgørende referenceperson i den sammenhæng. Du er ikke verdens centrum – den udslagsgivende referenceperson - selv om du synes, du har en god relation til den unge. Kammeratskabsgruppens har den afgørende stemme.

Handleforslag.

1. Vi skal skabe plads – nærvær og engagement – i den undersøgende samtale. Det kan være iscenesat eller on the road, når vi foretager os noget med de unge. Den information skal bringes ind såvel i ungegruppen til test og inddragelse som i personalegruppen som viden til brug i hverdagsstruktur, aktivitetsdrøftelser og indretning.
2. Vi skal fokusere på kammeratskabsgruppen, den offentlige mening indeni den, dens bedømmelsesgrundlag og passionsretning. Det skal skabe fundament for at alliere os med de toneangivende unge som medbærere af de aktiviteter, der besluttes. I litteraturen kaldet den parallelpædagogiske metode.

Litteratur.

Forman, Holger: Anerkendelse i relationelt ungdomspædagogisk arbejde i STÅBI'en:

https://www.tokeagerschou.dk/s/Anerkendelse-i-relationel-ungdomspdagogisk-arbejde_Holger-Knudsen-Formand-August-2019_2-45kt.pdf

Petrovskij, Artur: Kollektiv og personlighed. Studier i psykologi, Forlaget Progress 1990.

Makarenko, Anton: Vejen til livet, Forlaget Tiden 1977.

Ligesom på andre områder på vores felt, er der evigt aktuelle og inspirerende gamle bøger. De kan sikkert lånes på Det Kgl. Bibliotek.

Endelig er der den video om kammeratskabsgruppen, som Ungdomsringen producerede med Jesper Larsen i spidsen. Den kan ses [her](#), men er en del af:

Larsen, Jesper: Fritid – Den nye elev i klassen. Strategisk pædagogisk ledelse. Ungdomsringen, 2015.